

Aleg. 223.

Sprawozdanie

komisyi bankowej o Banku krajowym tudzież o sprawozdaniach Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany statutu tejże Instytucyi.

Wysoki Sejmie!

Sześć przedłożeń Wydziału krajowego, dotyczących Banku krajowego przekazał Wysoki Sejm w ciągu bieżącej sesyi komisyi bankowej do załatwienia, a mianowicie:

Sprawozdanie Wydziału krajowego

1. Z czynności Banku krajowego za rok 1891.
2. " " " " " " 1892.
3. O potrzebie budowy skrzydła gmachu sejmowego na pomieszczenie biur Banku i Wydziału krajowego.
4. W przedmiocie uwolnienia dochodów Banku krajowego od wszystkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych.
5. Co do zmiany §. 50. statutu Banku krajowego, celem podwyższenia gwarancyi kraju za wkładki oszczędności w Banku krajowym lokowane do wysokości 2,000.000 zł.
6. Wreszcie w przedmiocie projektu do zmiany statutu Banku krajowego, w celu utworzenia osobnego oddziału dla pożyczek i obligacyi kolejowych.

Po dokładnem zbadaniu powyż wymienionych przedłożeń, a z myślą przewodnią na wielką ilość w domiar nader ważnych co do treści spraw, które Wysoki Sejm w bardzo krótkim czasie ma jeszcze do załatwienia, uznała komisya bankowa za stosowne niniejszem sprawozdaniem objąć wszystkie sprawy poleczone jej do zbadania i załatwienia.

Ad 1. i 2. Ze sprawozdań Wydziału krajowego i Rady nadzorczej Banku krajowego, tudzież zamknąć i sprawozdania z czynności tej instytucyi, przyszedł Wysoki Sejm do wiadomości o stanie majątkowym, obrotach i bilansie, niemniej dokonanych lub też podjętych czynnościach Banku krajowego w latach 1891 i 1892 — jakoteż spełnieniu przezeń poleceń zawartych w uchwałach sejmowych z 26. marca 1892, co do otworzenia w Banku krajowym oddziału parcelacyjnego i znizienia minimalnej kwoty pożyczek hipotecznych na włościańskie posiadłości ziemskie do 300 zł. w. a.

Bilans Banku krajowego wykazujący jako czysty zysk operacyj finansowych tej instytucji w roku 1891 kwotę . 101.650 zł. 49 ct.
 zaś „ 1892 „ . 127.461 „ 93 „
 normalny lubo falujący wzrost obrotu ogólnego, który z końcem roku 1892 doszedł do wysokości 322,720.990 zł., emisji zaś własnych obligów nominalnej ich kwoty do 29,752.750 zł., utworzenie osobnego działu zaliczek na towary, bądź to znajdujące się w magazynach państwowych kolei lub będące w ich transporcie, sfinansowanie pokrycia kosztów budowy kolei Tłumacz-Paluchice, dostarczenie funduszy fabryce maszyn wagonów kolejowych Kazimierza Lipińskiego w Sanoku, a przeto umożliwienie temu przedsiębiorstwu podjęcia się wykonania obstalunku kilkuset wagonów dla kolei państwowych, udział w parcelacji kilku wielkich majątków ziemskich, rozszerzenie poręki dla kredytu podatku spożywczego od cukru i piwa, obok tej samej poręki dla podatków opłacanych od przemysłu naftowego i gorzelnianego, oto obraz rozwoju czynności Banku krajowego, lecz nie mniej i spełniania tych zadań, które zakreslił sobie Wysoki Sejm zakładając tę instytucję.

O ile przecenianie działalności spekulacyjnych instytucji bywa nie rzadko skuteczną reklamą, — o tyleż musi ona być stanowczo wykluczona w Zakładach powstałych dla celów wyższych, bo ogólnych, zwłaszcza, gdy twórcą ich jest reprezentacja kraju lub państwa.

Podnosząc zatem niepospolity rozwój Banku krajowego, użyteczność jego dla kraju, nie należy jednak zapominać o wielkiem uposażeniu instytucji tej przez kraj.

Jego przeto zyski, względnie zwyki w dochodach, zawierają i znaczną część danych mu szczególnych uposażeń przez kraj, nie mogą przeto stanowić tła do porównania z innymi instytucjami finansowymi.

Podnosimy to ze względów ścisłej obiektywności, a nie w celu umniejszania użytecznej a doniosłej pracy Dyrekcyi Banku i jego Rady nadzorczej, którą to działalność komisya bankowa od szeregu lat pełnem uznaniem ocenia.

Zarówno sprawozdania Wydziału krajowego, jakoteż działalność Banku krajowego w latach 1891 i 1892, nie daje komisji bankowej podstawy do jakichkolwiek uwag lub wskazówek.

Zgodnie więc ze sprawozdaniami Wydziału krajowego z dnia 14. kwietnia i 5. maja r. b. przedstawiamy Wysokiemu Sejmowi wnioski ad I., co do przyjęcia do wiadomości sprawozdań Wydziału krajowego o Banku krajowym i udzielenia dyrekcyi Banku krajowego absoltoryum z rachunków za czas od 1. stycznia 1891 do 31. grudnia 1892.

Ad 3. Sprawę zwiększenia lokalu dla Banku krajowego, zajmowała się komisya bankowa już w poprzednich swych obradach — wychodząc jednak z założenia, że inwestycya tego rodzaju winna być podjęta jedynie w razie absolutnej potrzeby, nie czyniliśmy żadnych wniosków, bo nawet w sprawozdaniach komisyjnych pomijana bywała ta rzecz. Dziś jednak potrzeby wzmogły się do tego stanu, iż dalsza zwłoka w ich uwzględnieniu stanowczo usprawiedliwić się nie da.

Dlatego też komisya z uwagi, iż projekt Wydziału krajowego co do budowy skrzydła gmachu sejmowego na pomieszczenie Banku i Wydziału krajowego przede wszystkim podyktowany jest istotną potrzebą, następnie pod względem pokrycia kosztów jest trafny i słuszny, przychyła się w zupełności do wniosku odnośnego Wydziału krajowego i przedstawia go ad 2. do uchwały Wysokiemu Sejmowi.

Ad 4. Wskutek upływającego z dniem 31. grudnia r. b. uwolnienia Banku krajowego od opłaty wszystkich autonomicznych dodatków do podatków, domaga się Wydział krajowy w sprawozdaniu swem z 21. kwietnia r. b. ponowienia tego uwolnienia ze strony Wysokiego Sejmu na dalszych lat dziesięć, a przeto do końca 1902 r.

Żądanie to uzasadnia Wydział krajowy okolicznością, iż motywa które skłoniły Wysoki Sejm w 1884 roku do przyznania Bankowi krajowemu tej ulgi w opłatach, są dziś jeszcze te same co przed laty dziesięciu.

Komisya bankowa wychodząc z zapatrywań, iż leży w interesie kraju, by kapitał zakładowy Banku krajowego podwoił się w czasie możliwie najkrótszym, zatem doszedł do wysokości 2,200.000 zł a to zarówno przez wzgląd na ciągle rozszerzającą się działalność tej instytucji, jak niemniej rozpoczynający się z uzyskaniem tej kwoty udział kraju w zyskach Banku krajowego w stosunku 40%,

zważywszy następnie, iż w tym stanie rzeczy zrzeczenie się czasowe dochodów z dodatków krajowych, które Bank krajowy opłacać winien, jest niczem innym jak ich skapitalizowaniem, w domiar przy stopie procentowej z pewnością nie niskiej, uznaje komisya wniosek Wydziału krajowego dotyczący uwolnienia Banku krajowego od opłaty dodatków krajowych na lat dalszych dziesięć jako praktyczny i ze względów finansowych nader wskazany.

Natomiast nie może komisya przychylić się do żądań Wydziału krajowego, iżby uwolnienie to rozciągnięte zostało na wszystkie dodatki autonomiczne, zatem gminne, a w danym wypadku i Izby handlowej.

Bank krajowy jest bowiem instytucją, którą wspierać ma obowiązek tylko cały kraj wobec równego prawa korzystania z niej wszystkich jego mieszkańców. Nie należy przeto korzystając z przysługującego prawa nakładać na pewne jednostki specjalnych ofiar, co nastąpiłoby, gdyby uwolnienie od wszystkich autonomicznych dodatków Bankowi krajowemu przyznaniem było.

Mógł to Wysoki Sejm wyjątkowo uczynić w chwili powołania do życia instytucji użyteczności ogólnej, gdy jeszcze potrzebywała ona do ustalenia bytu swego i wzrostu wyjątkowego poparcia, — dziś jednak wypadek ten nie zachodzi, a przeto wyjątkowe postanowienia zmieniać w regułę, zwłaszcza ze szkodą jednych dla korzyści ogólnych, byłoby czynem wprost nieusprawiedliwionym.

I dla tego to Komisya bankowa modyfikuje wniosek Wydziału krajowego, proponując ze swej strony uwolnienie nadal Banku krajowego li od opłaty dodatków krajowych w myśl wniosku swego ad III.

Ad 5. Dotychczasowy stały wzrost majątku Banku krajowego w kapitale zakładowym i rezerwach, z końcem bowiem roku 1892 doszedł on z pierwotnego jednego miliona zł. do kwoty 1,771.329 zł. zatem wzrósł o 77%, uprawnia najzupełniej Bank krajowy do żądania, iżby przyznany mu dotąd kredyt w dziale ściśle bankowym rozszerzony został.

Jakoż Wydział krajowy uwzględniając powyższą okoliczność, w sprawozdaniu z dnia 21. kwietnia r. b., żąda od Wysokiego Sejmu podwyższenia gwarancyi kraju za wkładki oszczędności w Banku krajowym lokowane z dotychczasowego 1,000.000 zł. do wysokości 2,000.000, a w ślad zatem zmiany w tym kierunku §. 50. statutu Banku krajowego.

Komisya bankowa zaznaczywszy na wstępie uprawnienie Banku krajowego do postawienia powyższego żądania, popiera je nadto z uwagi, iż klientelę w tym dziale bankowym wedle sprawozdania Banku krajowego tworzą w przewadze instytucje publiczne zatem wkładający, którzy cokolwiekbądź nie mogą być stawiani na równi z ową klientelą pięcioreńską, pochoptą do wycofywania swej wkładki na każde hasło, a którą terminologia giełdowa nazwą runów określa.

Niema przeto nietylko podstawy do utrudnień Bankowi krajowemu w pozyskaniu na tej drodze większych środków pieniężnych, lecz przeciwnie ważne względy przemawiają za ich pomnożeniem. Komisya zatem zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwały wniosek ad IV. i odnośną zmianę statutu bankowego. A.

Ad 6) W ścisłym a dodamy i nierozdzielny z związku z uchwaloną przez Wysoki Sejm w dniu 12. b. m. ustawą o kolejach lokalnych, stoją wnioski Wydziału kraj. zawarte w jego sprawozdaniu wniesionem do Sejmu 15. b. m., w przedmiocie uchwały gwarancyjnej, poręczającej subsydyarnie przez kraj zobowiązania Banku krajowego, wypływające z wydania obligacyj w celu budowy galicyjskich kolei lokalnych, a w ślad zatem i proponowanej zmiany statutu Banku krajowego.

W obec uchwalonej przez Sejm ustawy o budowie kolei lokalnych, wszelkie dalsze uzasadnienie tuż co wspomnianych wniosków Wydziału krajowego uważamy za wręcz zbyteczne, a żądania w nich zawarte jako już przesądzone; przystępując zatem do ostatecznego załatwienia sprawy, przedstawia komisya Bankowa Wysokiemu Sejmowi wnioski zawarte w alegatach *ad B i C.*

Kończąc niniejsze sprawozdanie, uważa komisya Bankowa za obowiązek swój podnieść, iż w przedłożonym przez Wydział krajowy projekcie co do zmiany statutów Banku krajowego, zawartą jest również propozycja zmiany dotychczasowego ugrupowania pojedynczych postanowień statutu bankowego wedle paragrafów i szczegółowych postanowień w sposób alfabetyczny, — na więcej zparagrafowane, czyli innymi słowy, naznaczenie pojedynczych postanowień zamiast zgłóskami, osobnymi paragrafami.

Proponowana ta zmiana, jakkolwiek zupełnem milczeniem pominięta w samem sprawozdaniu Wydziału krajowego — uprości jednak statut bankowy i uczyni go jaśniejszym — atoli naturalnem następstwem tej zmiany będzie rozszerzenie statutu bankowego, z dotychczasowych 77 na 116 paragrafów, a to łącznie już z postanowieniami dotyczącymi utworzenia w Banku krajowym osobnego działu dla pożyczek i obligacyi kolejowych.

Reasumując sprawozdanie Komisya bankowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. a) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdania Wydziału krajowego o Banku krajowym z dnia 14 kwietnia i 5. maja r. b.

b) Sejm udziela dyrekcji Banku krajowego absolutorium z rachunków za czas od 1. stycznia 1891 do 31. grudnia 1892 roku, to jest za lat dwa.

II. a) Sejm upoważnia Wydział krajowy do wybudowania skrzydła gmachu sejmowego na gruncie stanowiącym własność funduszu krajowego, położonym przy ulicy Kościuszki, kosztem nieprzekraczającym sumy 100.000 zł.

b) Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby na pokrycie kosztów zamierzonej budowy zaciągnął w Banku krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na hipotekę gmachu sejmowego, pożyczkę do wysokości 100.000 zł.

c) Cały wydatek na oprocentowanie i amortyzację tej pożyczki, ponosić ma Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

III. Wysoki Sejm raczy uchwalić: ustawę dołączoną *ad A.*

IV. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawia, co następuje: Zwrot wkładek oszczędności lokowanych w Banku krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i spłata odsetek od tychże, poręczoną zostaje posiadaczom książeczek wkładkowych przedewszystkiem aktywami i funduszem rezerwowym Banku, a w dalszym rzędzie aż do wysokości dwu milionów zł. gwarancyą funduszu krajowego.

V. Wysoki sejm raczy powziąć uchwały wyrażone w alegacie *B.*

VI. Uchwalić zmianę Statutów Banku krajowego wedle alegatu *C.*

Lwów dnia 16. maja 1893.

Przewodniczący:
Polanowski.

Sprawozdawca:
Abrahamowicz.

Projekt ustawy.

U S T A W A

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o uwolnieniu wszystkich dochodów Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem od krajowych dodatków do podatków.

Zgodnie z uchwałą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Wszystkie dochody Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, płynące z czynności jego tak w dziale hipotecznym jak i bankowym, wolne są od opłaty krajowych dodatków do podatków na lat dziesięć a mianowicie od 1. stycznia 1894 r. do dnia 31. grudnia 1902 r.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

U S T A W A

U S T A W A

o zmianach w strukturze i kompetencjach
wieloletniego Krajowego Rejestru Sądowego
i Krajowego Rejestru Gospodarki
Krajowego Rejestru Sądowego i Krajowego
Rejestru Gospodarki Krajowego Rejestru Sądowego

Wzrostła z nowymi zmianami Krajowego Rejestru Sądowego i Krajowego Rejestru Gospodarki Krajowego Rejestru Sądowego

Art. 1

Wzrostła z nowymi zmianami Krajowego Rejestru Sądowego i Krajowego Rejestru Gospodarki Krajowego Rejestru Sądowego

Art. 2

Wzrostła z nowymi zmianami Krajowego Rejestru Sądowego i Krajowego Rejestru Gospodarki Krajowego Rejestru Sądowego

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

A) „Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań Banku krajowego wypływających z wydania w celu popierania budowy kolei w Galicyi obligacyj kolejowych aż do wysokości piętnastu milionów złotych austr. wal. imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitałów według planu, poręcza w pierwszym rzędzie Bank krajowy wierzytelnościami z pożyczek kolejowych przezeń udzielonych, następnie swym osobnym funduszem rezerwowym dla tychże pożyczek utworzonym, dalej całym innym swoim majątkiem a dopiero w wypadku i o ileby fundusze wyżej wymienione nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacji kolejowych, wchodzi w zastowanie gwarancya kraju“.

B) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby się wystarał u c. k. Rządu, iżby w drodze ustawy państwowej przyznane zostały obligacyom kolejowym przez Bank krajowy w celu popierania budowy kolei w Galicyi wydać się mającym jak najdalej idące ulgi podatkowe, stemplowe i należyciowe a co najmniej takie, jakie obligacyom styryjskiej krajowej pożyczki kolejowej ustawą z 15. czerwca 1890 Nr. 121 Dz. u. p. przyznano. Również, aby się wystarał u c. k. Rządu, iżby wyżej wymienione obligacye kolejowe mogły być użyte jako lokacye kapitałów fundacyjnych, kapitałów zakładów pod wzorem publicznym zostających, funduszów pupilarnych, fideikomisowych i depozytowych, dalej iżby te obligacye kolejowe służyć mogły według kursu giełdowego jako kaucye w stosunkach służbowych i kontraktowych tudzież jako małżeńskie kaucye wojskowe, kaucye cłowe, jakoteż na lokacyę c. k. pocztowej kasy oszczędności.

Wieloletni plan gospodarczy

1. Wzrost gospodarki - plan na lata 1973-1980. W tym celu należy przede wszystkim zwiększyć produkcję przemysłową, szczególnie w przemyśle ciężkim i metalurgicznym. Wzrost produkcji powinien być oparty na zwiększeniu efektywności i racjonalizacji wydatków. W tym celu należy przede wszystkim zwiększyć nakłady na badania i rozwój, na wytworzenie i wdrożenie nowych technologii. Wzrost produkcji powinien być oparty na zwiększeniu efektywności i racjonalizacji wydatków. W tym celu należy przede wszystkim zwiększyć nakłady na badania i rozwój, na wytworzenie i wdrożenie nowych technologii.

2. Rozwój nauki i techniki. Wzrost gospodarki jest niemożliwy bez rozwoju nauki i techniki. Należy zwiększyć nakłady na badania i rozwój, szczególnie w dziedzinie inżynierii, fizyki i matematyki. Wzrost gospodarki jest niemożliwy bez rozwoju nauki i techniki. Należy zwiększyć nakłady na badania i rozwój, szczególnie w dziedzinie inżynierii, fizyki i matematyki.

Projekt do zmiany Statutów Banku krajowego.

Dotychczasowe brzmienie §. 3., §. 50., §. 70., i §. 73. uchyla się i znosi.

1. §. 3. ma odtąd brzmieć jak następuje:

§. 3. Bank krajowy składa się z *czterech* oddziałów, t. j. działu hipotecznego i działu komunalnego, *dalej z działu dla pożyczek kolejowych* i działu bankowego.

A) Oddział hipoteczny obejmuje udzielanie pożyczek hipotecznych, spłacalnych ratami. Pożyczki te nie mogą być niższe niż 100 zł. i udzielane będą w listach zastawnych, wydawanych do wysokości sumy udzielonych pożyczek hipotecznych.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z emisji listów zastawnych.

B) Oddział komunalny obejmuje udzielanie pożyczek gminom i powiatom, spłacalnych ratami. Pożyczki te udzielane będą w obligacjach komunalnych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek. Wszystkie obligacje komunalne wszelkich emisji, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać kwoty 5,000.000 (pięciu milionów) zł. w. a. imiennej wartości.

Do emisji obligacji komunalnych ponad ogólną sumę pięciu milionów zł. w. a. imiennej wartości, potrzebnem jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacji komunalnych pierwszej i następnych emisji, aż do wysokości pięciu milionów imiennej wartości, w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacji komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specjalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacji komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero o ileby fundusze wyżej wymienione nie pokrywały zobowiązań, wynikłych z wydania obligacji komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancja kraju.

C) Oddział kolejowy obejmuje udzielanie spłacalnych ratami pożyczek państwu, krajowi i prywatnym przedsiębiorstwom kolejowym w kraju. Pożyczki te udzielane będą odbiorcom w obligacjach kolejowych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek. Wszystkie obligacje kolejowe będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać kwoty 15,000.000 zł. austr. wal. imiennej wartości.

Do emisji obligacji kolejowych ponad powyższą sumę potrzebne jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacji kolejowych aż do wysokości 15,000.000 imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału poręczają w pierwszym rzędzie wierzytelności Banku krajowego pochodzące z pożyczek udzielonych w obligacjach kolejowych, jakoteż nabyte w myśl §. 64 lit. b. walory kolejowe, specjalny

fundusz rezerwowy utworzyć się mający dla obligacji kolejowych (§. 76), następnie cały majątek Banku krajowego (§ 67), i że dopiero wówczas i o tyle, o ileby rzeczony aktywa na pokrycie w mowie będących zobowiązań nie wystarczały, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

D) Oddział bankowy obejmuje następujące czynności:

- a) nabywanie wierzytelności i ściąganie tychże na własny i obcy rachunek, umawianie się z dłużnikami i wierzycielami o ich spłatę w ratach;
- b) nabywanie i sprzedawanie własnych listów zastawnych, obligacyj komunalnych, kolejowych i obligacyj krajowych;
- c) eskontowanie wylosowanych własnych listów zastawnych, obligacyj komunalnych i kolejowych, oraz kuponów od tych listów i obligacyj;
- d) udzielanie zaliczek na własne listy zastawne, obligacje komunalne i kolejowe, urzędownie na giełdzie notowane listy zastawne innych w kraju istniejących zakładów hipotecznych, na obligacje krajowe i w ogóle na papiery wartościowe, w których kapitały pupilarne lokowane być mogą;
- e) eskontowanie weksli, w szczególności weksli przedkładanych przez kasy oszczędności, powiatowe i gminne kasy pożyczkowe, stowarzyszenia zaliczkowe i inne, oparte na ustawie z 9. kwietnia 1873 Dz. ust. p. Nr. 70 jak również przez koła kredytowe — tudzież reeskontowanie weksli;
- f) udzielanie pożyczek gminom i powiatom, kasom pożyczkowym gminnym i powiatowym, stowarzyszeniom zaliczkowym i innym opartym na ustawie z dnia 9. kwietnia 1873 Dz. ust. p. Nr. 70, oraz kołom kredytowym na skrypta notaryalne;
- g) udzielanie zaliczek na płody rolnicze, górnicze i przemysłowe na podstawie listów składowych (warrants), wystawionych przez zarządy zakładów publicznych, oraz udzielanie pożyczek na zastawy;
- h) przyjmowanie gotówki na wkładki oszczędności, asygnaty kasowe i na rachunek bieżący;
- i) przyjmowanie depozytów;
- k) prowadzenie towarowego interesu komisowego;
- l) pośredniczenie w zakładaniu i prowadzeniu przedsiębiorstw rolniczych, przemysłowych i handlowych, oraz udzielanie im pożyczek;
- m) udzielanie pożyczek na przedsiębiorstwa melioracyjne, ułatwianie w drodze kredytu tworzenia się spółek melioracyjnych, a względnie wykonywanie robót melioracyjnych na rachunek osób trzecich.

2. Dotychczasowe postanowienia zawarte w §. 50., odtąd opiewać będą pod §. 89. jak następuje:

§. 89. Bank krajowy przyjmować będzie gotówkę na wkładki oszczędności.

Najmniejsza wkładka może wynosić 5 zł. a ogólna suma wkładek oszczędności nie może przenosić dwu milionów zł. w. a.

Każdoczesny stan wkładek oszczędności ma być co miesiąc ogłaszany.

Zwrot wkładek oszczędności i spłata odsetek od tychże poręczoną zostaje posiadaczom książeczek wkładkowych aktywami i funduszem rezerwowym Banku, a w dalszym rzędzie (subsdyarnie) do wysokości dwu milionów złotych, gwarancją funduszu krajowego.

Formularze książeczek oszczędności podlegają zatwierdzeniu c. k. Rządu.

3. Dotychczasowe postanowienia §. 70., odtąd opiewać będą pod §. 109. jak następuje:

§. 109. Do zakresu Rady nadzorczej należy:

A) w dziale hipotecznym :

1. potwierdzanie na listach zastawnych, że wydane zostały na podstawie nabytej przez Bank, a odpowiadającej statutowi wierzytelności hipotecznej (§. 26. lit. g.).

B) w dziale komunalnym :

2. przyznawanie na wniosek Dyrekcyi pożyczek komunalnych (§. 36) i potwierdzanie na obligacjach komunalnych, że wydane zostały na podstawie pożyczki udzielonej gminie lub powiatowi (§ 47 lit. g.).

C) w dziale pożyczek kolejowych :

3. *Przyznawanie pożyczek kolejowych jakoteż nabywanie walorów kolejowych (§. 64.) na wniosek Dyrekcyi i potwierdzanie na obligacjach kolejowych, że wydane zostały na podstawie udzielonej w myśl statutu pożyczki lub na podstawie nabytych w myśl statutu walorów kolejowych (§. 64.).*

D) w dziale bankowym :

4. mianowanie cenzorów (§. 78);

5. oznaczenie wysokości zaliczek i procentu przy przyjmowaniu papierów wartościowych w zastaw (§. 81);

6. oznaczenie przedmiotów, które w zastaw będą brane, oraz ustanawianie wysokości procentu i należności manipulacyjnej w oddziale zastawniczym (§. 85);

7. ustanawianie należności od depozytów przyjętych przez Bank do przechowania;

8. oznaczanie towarów, które obejmować może interes komisowy Banku i wydanie osobnych instrukcyi dla interesu komisowego (§. 93).

9. przyzwalanie od wypadku do wypadku na podejmowanie czynności określonych w §. 3. ustępie D. pod lit. l. tego statutu (§. 94);

10. wydanie instrukcyi osobnej co do interesów ze stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi (§. 96).

4. Dotychczasowe postanowienia zawarte w §. 73. odtąd opiewać będą pod §. 112. jak następuje:

§. 112. Zwierzchniczy nadzór nad Bankiem krajowym wykonuje Reprezentacya kraju t. j. Sejm, a w jego zastępstwie Wydział krajowy.

W szczególności należy do Wydziału krajowego:

1. wydanie regulaminu dla Banku krajowego (§. 109 lit. E. l. 11);

2. ustanowienie stopy procentowej dla pożyczek hipotecznych i kolejowych i wysokości dodatku na koszt zarządu (§§. 11. i 58.) oraz ustanowienie stopy procentowej prowizyi zwłoki (§. 14);

3. oznaczanie miejscowości, w których Bank może udzielać pożyczek hipotecznych na domy (§. 4);

4. oznaczenie zakładu ubezpieczeń, w którym mają być ubezpieczone budynki służące za hipotekę pożyczki (§. 6.);

5. zatwierdzenie cenzorów (§. 42.);

6. zatwierdzenie instrukcyi o wykonaniu przedsięwzięciw melioracyjnych (§. 94);

7. przedkładanie każdoczesnemu Sejmowi sprawozdania o stanie Banku krajowego (§. 100);

8. mianowanie dyrektorów, naczelnego buchhaltera i kasyera, oraz zarządzenie zastępstwa w dyrekcyi (§§. 104 i 105);

9. ustanowienie norm służbowych dla dyrekcyi i urzędników, oraz ustanowienie i zmiana etatu (§§. 105 i 106);

10. ustanawianie filij oraz organów pomocniczych i wykonawczych dla Banku krajowego (§. 113);

11. szkntrowanie kasy Banku krajowego i rewidowanie ksiąg każdej chwili, kiedy potrzeba tego uznana została;

12. wykonywanie nadzoru w myśl ustawy z dnia 24. kwietnia 1874 r. (Dz. ust. p. Nr. 48) i ustanowienie komisarza, który wykonywać ma funkcyę wskazane w przytoczonej ustawie;

13. zatwierdzenie uchwał Rady nadzorczej, powziętych na wniosek Dyrekcyi w sprawie udzielania pożyczek komunalnych, jakoteż przedkładania Sejmowi sprawozdań w myśl §. 36. statutu;

14. *Zatwierdzanie w granicach zastrzeżeń §. 56. uchwał, powziętych przez Radę nadzorczą na wniosek Dyrekcyi, w przedmiocie udzielania pożyczek kolejowych i zakupna walorów kolejowych (§. 64) tudzież przedkładanie Sejmowi sprawozdań.*

Oddział bankowy zostaje pod nadzorem Rządu w myśl cesarskiego patentu z dnia 26. listopada 1852 (Dz. ust. p. Nr. 253.).

5. Jako postanowienia dodatkowe:

IV. Pożyczki kolejowe.

A. Udzielanie pożyczek.

§. 56. *Celem popierania budowy kolei żelaznych w Galicyi, przeznaczonych dla publicznego ruchu, a uznanych uchwałą Sejmu lub Wydziału krajowego ze stanowiska interesów kraju za pożyteczne lub potrzebne, udziela Bank krajowy pożyczki w obligacyach kolejowych a mianowicie:*

a) *Państwu i Krajowi za skryptami dłużnymi celem uzyskania funduszków potrzebnych dla kolei przez nich wybudować i prowadzić się mających, jakoteż celem wpłaty akcyj pierwszeństwa i zakładowych, towarzystw akcyjnych założonych w celu budowy i ruchu takichże kolei.*

W ostatnim przypadku można zastrzec ewentualne złożenie (zastawienie) dotyczących w zupełności wpłaconych akcyj lub obligacyj pierwszeństwa tych towarzystw

Udzielanie pożyczek jest tylko o tyle dopuszczalne, o ile oprocentowanie i amortyzacya obligacyj kolejowych, udzielonych tytułem pożyczki znajdują pokrycie w annuitetach przez Państwo lub Kraj poręczonych;

b) *prywatnym przedsiębiorstwom kolei żelaznych za skryptami dłużnymi na hipotecę dotyczących linii kolejowych, w księdze kolejowej zapisanymi, ewentualnie za złożeniem (zastawieniem) obligacyj pierwszeństwa przez przedsiębiorstwa te wydanych, a to w każdym razie tylko do wysokości owej sumy, której oprocentowanie i amortyzacya planem umorzenia przewidziana, są zapewnione gwarancyą Państwa, Kraju lub też w inny sposób.*

Przyznanie pożyczki kolejowej nastąpić może z reguły tylko za uchwałą Rady Nadzorczej Banku krajowego, powziętą na wniosek Dyrekcyi, a przez Sejm zatwierdzoną.

Potrzeba uchwały Sejmu odpada, a wystarcza zatwierdzenie Wydziału krajowego, jeżeli chodzi o galicyjskie koleje, których czysty dochód został przez Państwo lub Kraj już poręczony.

O każdej udzielonej pożyczce Wydział krajowy składać będzie Sejmowi szczegółowe sprawozdanie na najbliższej sesyi.

B. Stosunek dłużnika do Banku.

§. 57. Stosunek dłużnika do Banku krajowego normują następujące przepisy ogólne, tudzież wydać się mające przez Wydział krajowy na wniosek Dyrekcyi, i po wysłuchaniu Rady Nadzorczej przepisy szczególne, które dłużnik w skrypcie wyrażnie jako obowiązujące uznać winien.

§. 58. Dłużnik obowiązany jest oznaczone w skrypcie dłużnym raty obejmujące spłatę prowizyi i kapitału, spłacać w ustanowionych półrocznych terminach, tudzież uiszczać równocześnie dodatek na koszt zarządu w wysokości oznaczonej przez Wydział krajowy (§. 112. 2).

§. 59. Dłużnik może spłacić kapitał pożyczony także przed upływem ustanowionego terminu w całości lub w części, jeżeli kwota kapitału, której spłatę ofiaruje, wynosi jedną lub więcej całych umówionych rat kapitałowych i jeżeli dłużnik rzeczoną kwotę sześć miesięcy pierwszej wypowie, albo uiszcza od niej umówioną prowizyę za czas do upływu tego terminu niedostający. Wszelkie spłaty kapitału po nad plan umorzenia, mogą być uskuteczniane jedynie w jednym z terminów dla spłaty rat ustanowionych.

§. 60. Spłaty należnych w terminach zapadłości rat na kapitał, jakoteż wszelkie spłaty po nad plan dopełniane być mogą albo gotowizną w walucie austryackiej, albo w obligacyach kolejowych Banku krajowego, o ile kwota spłacać się mająca przez 50 jest podzielna. — Inne spłaty tylko gotowizną w walucie austryackiej dopełniane będą.

§. 61. Przepisy §§. 14. i 18. statutu mają zastosowanie także do pożyczek w obligacyach kolejowych.

W miarę spłaty pożyczki może żądać dłużnik wydania akcyj i obligacyj w myśl §. 56 zastawionych.

§. 62. Jeżeli prywatne przedsiębiorstwo kolejowe nie uiszcza raty w skrypcie dłużnym ustanowionej, będzie Bank krajowy uprawnionym bez poprzedniego wypowiedzenia ścignąć w drodze egzekucyjnej całą swoją wierzytelność, co jednakże nie uwłacza pierwszeństwu, przyznanemu ustawą dla wydatków ruchu i należności obrachunkowych.

§. 63. Jeżeli wartość dochodowa prywatnego przedsiębiorstwa kolejowego (§. 56 lit. b) tak się zmieni, że przedsiębiorstwo to, względnie zdeponowane obligacje pierwszeństwa nie dają już Bankowi krajowemu statutowego bezpieczeństwa, przysługują Bankowi prawo wypowiedzenia na trzy miesiące całej wierzytelności, albo odpowiedniej jej części, bez względu na pierwotnie umówiony termin spłaty.

C. Obligacje kolejowe.

§. 64. Wydawanie obligacyj kolejowych może nastąpić:

a) celem udzielenia określonych w §. 56. pożyczek Państwu, Krajowi lub prywatnemu przedsiębiorstwu kolejowemu aż do wysokości tychże pożyczek,

b) nadto w celu nabycia w drodze kupna, poręczonych przez Państwo lub Kraj, akcyj i obligacyj pierwszeństwa kolei, określonych w §. 56.

Zakupno takich akcyj i obligacyj nastąpić może tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego i to o tyle, o ile oprocentowanie i amortyzacya obligacyj kolejowych, wydanych celem nabycia rzeczonych walorów, znajduje rachunkowe pokrycie w gwarancyi, udzielonej przez Państwo lub Kraj dla zabezpieczenia oprocentowania i spłaty tych walorów.

§. 65. Wartość imienna wszystkich w obiegu będących obligacyj kolejowych musi w każdym razie znajdować pokrycie w ogólnej sumie Bankowi krajowemu należnych każdorazowo

kapitałów. z tytułu udzielonych pożyczek kolejowych, z doliczeniem wartości nominalnej walorów kolejowych w myśl § 64 lit. b. przez Bank krajowy nabytych i w jego posiadaniu się znajdujących.

Do pokrycia nie mogą być wliczane należności powstałe z zaległych rat amortyzacyjnych.

W razie spłaty pożyczek lub walorów kolejowych (§. 64 lit. b.) przed upływem ustanowionego terminu, winien Bank wycofać z obiegu odpowiadającą spłaconemu kapitałowi ilość obligacji kolejowych.

§. 66. Celem umorzenia obligacji kolejowych w pełnej ich wartości imiennej, utworzony będzie, przeznaczony wyłącznie na ten cel fundusz umorzenia, do którego wpływać będą wszelkie spłaty uiszczone w umówionych albo w wyjątkowych terminach, spłaty wskutek wypowiedzenia, tudzież spłaty, następujące skutkiem wylosowania lub sprzedaży nabytych w myśl §. 64 lit. b. walorów kolejowych.

§. 67. Za oprocentowanie i planem umorzenia przewidzianą spłatę obligacji kolejowych, rzeczy Bank krajowy przede wszystkim swojemi wierzytelnościami z pożyczek kolejowych i posiadanymi walorami kolejowymi (§. 64 lit. b.), specjalnym funduszem rezerwowym (§. 76.), jakoteż wszelkimi innymi swojimi aktywami; w dalszym rzędzie wchodzi w zastosowanie gwarancja kraju w myśl §. 3. C. niniejszego statutu.

§. 68. Każda obligacja kolejowa ma zawierać:

- a) Oznaczenie kapitału na który opiewa;
- b) stopę procentową i terminy opłaty procentów;
- c) walutę, w której kapitał i procenta będą płacone;
- d) termin umorzenia kapitału;
- e) przyrzeczenie opłaty procentów i kapitału ze strony Banku krajowego;
- f) podpis i pieczęć Dyrekcyi;
- g) potwierdzenie Rady Nadzorczej i ustanowionego komisarza (§. 112. l. 12), że obligację wydano na podstawie udzielonej przez Bank, odpowiadającej statutowi pożyczki, względnie na podstawie nabytych w myśl statutu walorów kolejowych, i że do obligacji tej ma zastosowanie gwarancja kraju (§. 3. C), wreszcie
- h) na odwrotnej stronie paragrafy statutu i przepisów, odnoszące się do obligacji kolejowych (§. 57).

§. 69. Stopa procentowa obligacji kolejowych, zawsze ma być równą stopie procentowej pożyczek, na których podstawie obligacje zostały wydane, a w przypadku przewidzianym w §. 64. lit. b) równą stopie procentowej nabytych walorów.

§. 70. Obligacje kolejowe opiewają na okaziciela i mają przydane: arkusz z półrocznymi kuponami procentowymi i talonem na dalsze kupony.

§. 71. Obligacje kolejowe będą opiewały na 50 zł. lub wyższe przez 50 podzielne kwoty.

§. 72. Czas obiegu obligacji kolejowych może być oznaczonym z góry lub też zależnym od wylosowania.

§. 73. Jeżeli obligacja kolejowa ściągnięta zostaje z obiegu, należące do niej, a nie zapadłe jeszcze kupony muszą być zwrócone, w przeciwnym bowiem razie potrąconą będzie ich wartość.

§. 74. Zapadłe kupony i obligacje kolejowe i kwity procentowe, będą wypłacane w kasach Banku krajowego i w innych miejscach, które Dyrekcyja z uwzględnieniem dogodności interesentów oznaczy i poda do publicznej wiadomości.

Procenta zapadłe a nie pobrane w przeciągu lat trzech, również jak wylosowane obligacje kolejowe niezrealizowane w przeciągu lat 30 od dnia zapadłości, przepadają jako przedawnione na rzecz specjalnego funduszu rezerwowego.

§. 75. Bank uważa posiadacza obligacji kolejowej i posiadacza kuponu za właścicieli tychże. Przepisy o winkulacyi i dewinkulacyi listów zastawnych (§§. 33. i 34. stat.) mają zastosowanie także do obligacji kolejowych.

§. 76. Specjalna rezerwa dla obligacji kolejowych powstaje:

a) z wpisowego, które każdy zaciągający pożyczkę kolejową w wysokości $\frac{1}{4}$ % od imiennej wartości pożyczki przy jej odebraniu uiścić będzie obowiązany;

b) z zysków, jakie Bank osiągać będzie przez wykup z wolnej ręki obligacyj kolejowych do wycofania przeznaczonych;

c) z wpływów pochodzących z przedawnienia kuponów i obligacyj kolejowych.

Tak utworzony specjalny fundusz rezerwowy administrowany będzie oddzielnie od reszty majątku Banku krajowego i oddzielnie wykazywany w bilansach.

6. Postanowienia dotychczasowe §. 36. §. 37. w niezmienionej osnowie, odtąd zawarte będą w paragrafach od 36 do 55.

7. Tak samo postanowienia dotychczasowe paragrafów od 38. do 69. odtąd zawarte będą w paragrafach od 77. aż do 108; wreszcie postanowienia dotychczasowych §. 71. i 72. dalej §. 74. do 77. zawarte będą w paragrafach 110. 111. 113. do 116.

8. W końcu oznaczenie rozdziałów statutów IV. do VII. zmienia się na oznaczenie tych rozdziałów: V. do VIII.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.